

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1993-1994

OPENBARE COMMISSIEVERGADERINGEN

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR DE MEDIA

VERGADERING VAN 26 JANUARI 1994

Interpellatie van de heer H. Van Dienderen tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de Europese houding tegenover de Amerikaanse film
Met redenen omklede motie

VOORZITTER : de heer S. De Clerck

— *De interpellatie wordt gehouden om 14.20 uur.*

Interpellatie van de heer H. Van Dienderen tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de Europese houding tegenover de Amerikaanse film

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Dienderen tot de heer Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de Europese houding tegenover de Amerikaanse film.

De heer Van Dienderen heeft het woord.

De heer H. Van Dienderen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, deze interpellatie sluit aan bij de geest van het debat in de Vlaamse Raad naar aanleiding van de GATT-onderhandelingen. Daar zijn èn de minister èn de vertegenwoordigers van de verschillende fracties in onze Raad zeer sterk zijn opgekomen voor het principe van de culturele uitzondering. Wij waren het eens om te zeggen dat de audiovisuele sector niet louter op een economische basis mag worden benaderd. Op een populistische wijze werd in dat debat gezegd dat films en video's geen stukken zeep zijn.

Ik wens nu een specifiek thema aan

te snijden dat, voor zover mijn gegevens toereikend zijn, op het Europees niveau nog niet is afgerond en waarbij deze audiovisuele producten, met name de films, betrokken zijn.

De drie grote Amerikaanse distributeurs, MGM, MCA en Paramount, die in eigen land afzonderlijk moeten werken gezien de anti-trustwetgeving van de Verenigde Staten, hebben voor de werking op de Europese markt een samenwerkingsverband opgezet, namelijk de United International Pictures (UIP). Zij hebben op 12 juli 1989 van de Europese commissie een uitzondering gekregen op de regel van het Verdrag van Rome om dat samenwerkingsverband op te zetten en om de Europese markt samen te benaderen. De Commissie heeft zich toen laten leiden door de belangen van de consument in Europa. De distributiekosten zouden daardoor geringer worden en de keuze voor de kijkers van Amerikaanse films zou vergroten. Wellicht is de belofte van UIP dat zij bij de productie van Europese films en bij de distributie ervan in de Verenigde Staten van Amerika zou helpen, belangrijk geweest. Immers, het aandeel van de Europese films op de Amerikaanse markt bedraagt ongeveer 2 procent, dit naar gelang het jaar. Dit kon dus wel iets verbeteren. UIP heeft daarvoor dus beloften gedaan. Blijkbaar is daar echter niets van terechtgekomen. Dat is althans de stelling van het Europees onderzoeks- en informatie-

centrum inzake Europese film en van gespecialiseerde bladen. De Amerikanen hebben die belofte helemaal niet waargemaakt. Het gevolg van het toestaan van deze uitzondering op het Verdrag van Rome is dat de productie en de distributie van de Europese films nog verder is achteruitgegaan. Die uitzondering is voor een beperkte periode toegestaan en op 26 juli 1993 heeft UIP de hernieuwing ervan gevraagd. Een belangrijk element is dat, wij hebben dat trouwens in de commissie hier ook gehoord, men zich niet alleen tevreden stelt met het distribueren van de gevraagde Amerikaanse films, maar dat UIP ook de praktijk heeft ontwikkeld om de Europese distributeurs en televisieomroepen te verplichten bepaalde films te nemen samen met hun oorspronkelijke keuze. Ongevraagde films, vaak van een minderwaardige kwaliteit, worden bij het pakket gevoegd en moeten ook worden betaald. De heer Jan Ceuleers Directeur-Generaal van de BRTN-Televisie heeft dat trouwens in onze commissie nog bevestigd.

Ik kom nu tot mijn concrete vragen.

Mijnheer de minister, wij kennen die uitzondering sinds 1989. Ik heb de bedoelingen ervan in herinnering gebracht. Op basis van mijn bronnen zeg ik dat er ten aanzien van de belangen van de Europese film niets werd gerealiseerd. Maakt u dezelfde evaluatie ?

Als dat de evaluatie zou zijn, wat zal

Van Dienderen

men dan doen met die vraag tot hernieuwing ? Wordt die uitzondering op het Verdrag van Rome blijvend toegestaan ? In feite is dit ook een inbreuk op de Amerikaanse anti-trustwetgeving. Hoe staat u daartegenover ?

We komen uit een periode van Belgisch voorzitterschap. De aanvraag tot verlenging werd op 26 juli 1993 ingediend. Wij waren toen voorzitter. Hebt u dan, eventueel samen met uw Franstalige collega, initiatieven ter zake genomen ? Het spreekt voor zich dat wij de voorkeur geven aan initiatieven die in de richting van onze resolutie ter bevordering van de Europese film gaan. Hebt u samen met de federale minister van Economische Zaken daarover gesproken ? Ik neem aan dat het departement van Economische Zaken toch wel een stem in deze zaak heeft.

Minister H. Weckx : Dat is het geval voor Buitenlandse Handel.

De heer H. Van Dienderen : Ik weet niet of intussen een beslissing werd genomen en wat er eventueel werd beslist. Ik zou dat graag vernemen en daarbij de argumentatie horen.

Onze collega's van de groenen in het Europese Parlement hebben deze zaak ook behandeld. Ze hebben de Europese film verdedigd. Ze hebben de aanvraag tot vernieuwing afgewezen. Bij dit debat in het Europees parlement heeft Europees Commissaris Flynn aangekondigd dat deze thematiek in een breder geheel zou worden behandeld, meer bepaald in een Groenboek over de audiovisuele media. Hoever staat het daarmee ? Hoe zijn u en uw collega daarbij betrokken ? Wat zijn de verwachte krachtlijnen ? Wij zijn het eens om te zeggen dat het Verdrag van Maastricht het Europese Parlement een beetje meer bevoegdheid heeft gegeven, maar er blijft toch een huizenhoog democratisch deficit. Vandaar dat we ook gewestelijk of op het niveau van de gemeenschappen deze zaak ernstig moeten volgen.

Mijnheer de minister, ik hoop dat u in uw antwoord kunt zeggen dat u, conform onze resolutie, de belangen van de Europese film hebt verdedigd en dat UIP geen voorkeurbehandeling meer krijgt.

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister H. Weckx : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik kan het geachte lid bevestigen dat ik steeds heb verdedigd, sinds het Verdrag van Maastricht van toepassing is en sinds België van begin juli tot eind december het voorzitterschap waarnam, dat de audiovisuele sector niet louter op economische gronden mag worden benaderd, meer bepaald in toepassing van artikel 128 van het Verdrag van Maastricht. Wij hebben trouwens deze ochtend in de plenaire vergadering van de Vlaamse Raad een debat over het letterenbeleid gevoerd. Naar aanleiding daarvan is opnieuw een korte discussie in verband met de vaste boekenprijs ontstaan. Welnu, dit is een materie die we best zouden kunnen vergelijken met de film en met het audiovisuele medium in het algemeen. Immers, het is ook een materie waar het moet mogelijk zijn, binnen een Europa waar cultuur nu eindelijk een plaats krijgt, om af te wijken van de zuiver economische reglementering die tot dusver bestond.

Ik heb dat ook gezegd tijdens de GATT-besprekingen van de ministers van de Media in Mons, toen nog onder voorzitterschap van Elio di Rupo. Ik meen in alle bescheidenheid te mogen zeggen dat onze gemeenschappen, weliswaar nadat de Fransen zwaar tegenover de Amerikanen hadden uitgehaald, aan de basis liggen van het feit dat uiteindelijk de audiovisuele sector buiten de GATT-overeenkomsten is gehouden.

Dat zal waarschijnlijk nog een staartje hebben. Men heeft de zaak niet willen forceren. In alle bescheidenheid meen ik te mogen zeggen dat zowel de Franse als de Vlaamse Gemeenschap in dit land ter zake een

niet onbelangrijke rol hebben gespeeld.

Samen met mijn collega van de Franse Gemeenschap heb ik tijdens het Belgische voorzitterschap herhaaldelijk aangedrongen op de verdediging van de culturele dimensie van het audiovisuele beleid. In het debat dat wij op 5 november 1993 hebben gevoerd bij de informele Raad van de Europese ministers van Cultuur werd dit onderwerp ook uitvoerig besproken, niet alleen naar aanleiding van het mediadossier maar ook van het boekenprijsdossier en van het statuut van de kunstenaar. Intussen zijn wij er ook in geslaagd de federale overheid te overtuigen. Ik mag wel zeggen dat onze conclusies aan de basis liggen van de houding die onder meer minister Urbain in de ministerraad heeft aangenomen. De federale regering heeft zich op het standpunt van de gemeenschappen gealigneerd.

Reeds vanaf de maand september was het Belgische standpunt bekend om in Europees verband af te stappen van een louter economische benadering van de audiovisuele sector. Commissaris Pineiro heeft ook in de Europese Commissie ten zeerste aangedrongen.

Mijnheer Van Dienderen, u vraagt een evaluatie van de culturele resultaten van de ontheffing van het kartelverbod ten gunste van United International Pictures (UIP).

Vooraleer een antwoord te geven op uw vraag, lijkt het mij nodig de motieven van de Europese Commissie voor de beslissing tot ontheffing van het kartelverbod op te sommen.

De Commissie motiveerde haar beslissing onder meer als volgt.

Ten eerste, de samenwerking leidt tot economische voordelen voor de productie en de distributie van films en voor de afnemers ervan.

De heer H. Van Dienderen : Wordt hiermee de Europese film bedoeld, of kortweg alle films ?

Minister H. Weckx : Productie en distributie van films. In de motivering is niet vermeld dat het specifiek om Europese films zou gaan.

Ten tweede, een meer rationele distributie van de produkties leidt tot een levensvatbaar distributiesysteem op een teruglopende markt — en ik herinner ter zake vooral aan de situatie van de bioscopen — met aanzienlijke financiële risico's.

Ten derde, de samenwerking voorkomt dubbel gebruik en doet de kosten dalen waardoor de distributie en de produktie van films moet kunnen worden verbeterd.

Ten vierde, de exploitanten en het publiek profiteren eveneens van de situatie, meer bepaald een ruimer aanbod en dus ook voor de bioscoopbezoeker een ruimere keuzemogelijkheid.

Ten vijfde, UIP aanvaardt Europese films te produceren, te financieren en te verdelen.

De eerste vier punten betreffen de film in het algemeen ; het vijfde gunt heeft betrekking op de Europese film.

In zoverre wij voldoende gegevens hebben kunnen verzamelen, zijn de resultaten van de uitzonderingsmaatregel de volgende. Wij kunnen in ieder geval de gegevens verstrekken wat onze eigen produktie eigen films of co-produkties — betreft.

Ten eerste, uit alle statistieken blijkt dat de Europese bioscoopmarkt meer dan ooit wordt gedomineerd door het aanbod uit de Verenigde Staten. De Europese produktie en distributie hebben het nog altijd bijzonder moeilijk om tussen dit grote aanbod hun weg te vinden. Misschien is deze situatie vandaag nog scherper dan in 1989 het geval was.

Ten tweede, er zouden ook niet meer Amerikaanse films zijn gedistribueerd maar wel meer kopies van minder films, en dit met veel meer reclamecampagnes. De reclamecam-

pagnes waren soms belangrijker dan het produkt in se.

Ten derde, een inbreng in de produktie en de financiering vanwege UIP in Europese films is mij niet bekend. Deze gegevens zouden blijkbaar zelfs niet bestaan. Men signaleert mij evenwel dat in 1993 UIP instond voor de distributie van Oeroeg, de Zevende hemel, Libera Me en nu ook voor The Anchoress.

De vraag blijft of zonder de uitzondering voor United International Pictures niet dezelfde trends zouden zijn ontstaan.

Sedert 1991 doet de Europese Unie via haar Mediaprogramma grote inspanningen ten voordele van de audiovisuele produktie en distributie. Sinds 1991 tot einde 1993 gaat het om een bedrag van 200 miljoen ecu. Hetzelfde geldt voor de Raad van Europa met zijn Europese co-produktiefonds Eurimages. Tenslotte is er nog de Europese richtlijn met de verplichting 50 percent Europese produkties uit te zenden. Desondanks slaagt men er niet in het tij te doen keren.

Op dit ogenblik werd nog geen beslissing genomen. Ik ga ervan uit dat de Europese Commissie, die zeer bezorgd is over de toekomst van de Europese audiovisuele sector — wat trouwens ook is gebleken uit het debat van 5 november laatstleden te Brussel — ernstig rekening zal houden met de moeilijkheden van de Europese produktie, met de resolutie van het Europees Parlement met betrekking tot de aanvraag van UIP en met de Europese houding tijdens de GATT-onderhandelingen.

Wat het Groenboek betreft, hebben wij inderdaad contacten met de Franse Gemeenschap en de federale overheid. De afspraak was vóór 31 januari aanstaande tot een gezamenlijk Belgisch standpunt te komen. Ik verheer niet dat de huidige herschikking onder meer van de Franse Gemeenschapsregering van die aard is dat op 31 januari de gesprekken nog

niet zullen zijn afgerond. Weliswaar zijn er contacten tussen de verschillende administraties. Momenteel is het probleem te weten wie met de behandeling van dit dossier in het kabinet van de nieuwe minister zal worden belast.

Vermits wij alle besprekingen van nabij hebben gevolgd, zullen wij er ook nauwlettend op toezien dat de federale regering nog tijdig haar advies uitbrengt. Ik ben er echter van overtuigd dat wij een akkoord zullen bereiken om aan te dringen op een meer culturele aanpak en concreet binnen de Europese Commissie de noodzakelijke beslissing te doen nemen. Zij zou er mogelijks kunnen in bestaan dat er eigenlijk geen verlenging hoeft.

Terwijl de televisierichtlijn bepaalt dat alleen de lidstaat van oorsprong mag toezien op de naleving van de regelgeving, heb ik reeds herhaaldelijk het standpunt verdedigd, en zal ik het blijven verdedigen, dat ook het land van ontvangst effectief toezicht moet kunnen uitoefenen wat, op basis van de richtlijn, op dit ogenblik zeker niet het geval is. Tot dusver hebben wij een gesofisticeerde procedure uitgedacht om niet in tegenspraak te zijn met de richtlijn evenmin als met bepaalde artikelen van het verdrag.

Ik zal ook aandringen om de Europese steunmaatregelen voor de audiovisuele sector te verbeteren en daarbij de klemtoon leggen op de distributie van de produkties in Europa.

Ik ben er immers meer dan ooit van overtuigd dat, zolang er geen bereidheid is om de eigen produkties in heel Europa te verspreiden, een Europees audiovisueel beleid zonder resultaten zal blijven.

Ondanks een distributiecontract, ik heb het al herhaaldelijk gezegd, zal de Oscar-genomineerde Daens, waarvan de première in oktober 1992 plaats vond, pas vanaf februari 1994 voor de eerste keer in Frankrijk worden vertoond.

Weckx

Ik kan meer dan vermoeden dat *Germinal*, met een gelijkaardige boodschap als Daens, daar voor iets tussen zit.

Ik hoop dat alle lidstaten — en ik beklemtoon dit — bereid zullen zijn om de distributie van alle Europese producties in heel Europa eindelijk te stimuleren.

De concrete vraag in verband met de beslissing van de Commissie kan ik nog niet beantwoorden. Ik kan u wel zeggen dat we intern, wat het Belgische standpunt betreft, ver gevorderd zijn. Wat de Vlaamse Gemeenschap betreft gaat het in ieder geval in de richting van een niet-verlenging van het contract met UIP.

De voorzitter : De heer Van Dienderen heeft het woord.

De heer H. Van Dienderen : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik stel vast dat we inzake de filosofie op dezelfde golflengte zitten. Dat is trouwens tijdens het vorige debat over de GATT reeds tot uiting gekomen.

Mijnheer de minister, ik stel bovendien vast dat u over de uitzondering van 1989 ongeveer dezelfde evaluatie maakt als ik, met name dat dit voor de Europese film niet veel heeft bijgebracht. Alleen zegt u dat, mocht de uitzondering niet zijn toegestaan, het voor de Europese film misschien even erg zou geweest zijn. Ik meen dat u dat moeilijk kunt zeggen. In elk geval kregen de Amerikanen toch een enorm voordeel. Vanuit een kartel konden zij die Europese markt beïnvloeden, terwijl de Europese film in erg verspreide slagorde het werk moet doen. Het gaat hier om een kartel, ik wens dat nogmaals te beklemtonen, dat door de Amerikaanse wetgeving in eigen land niet wordt toegestaan. Waarom zouden wij het dan aan onze concurrenten moeten toestaan met alle culturele gevolgen vandien ? U bent het met mij eens om te zeggen dat de

positie van de Europese film na 1989 nog achteruit is gegaan.

Minister Weckx : Het is juist wat u zegt. U weet trouwens dat dit in een resolutie van het Europese Parlement wordt beklemtoond. Naast de culturele argumentatie is ook het economisch aspect een belangrijk argument. Een systeem dat volgens de Amerikaanse wetgeving is verboden krijgt in Europa een uitzondering.

De heer H. Van Dienderen : Er zijn daaraan zeer zware culturele gevolgen verbonden. Het is vanuit de inschatting van die gevolgen dat we ook een houding in het economische dossier kunnen aannemen. Volgens u gaat de houding van de Vlaamse Gemeenschap niet in de richting van een verlenging. U zegt dat echter niet helemaal affirmatief. U laat in het midden wat de houding van de Franstalige gemeenschap is.

Minister H. Weckx : Welnu, het standpunt van de Franstalige gemeenschap en van minister Elio di Rupo ging in dezelfde richting. U weet echter ook wat in de politieke context in de Franse Gemeenschap is gebeurd. Wij moeten dit dus nog nagaan. Wij kennen de definitieve samenstelling van het kabinet van de nieuwe minister nog niet. Dit noopt er ons toe om dit tijdens de vergaderingen, die daarvoor zijn gepland, af te ronden. Indien dit niet kan — ik heb u dat in alle eerlijkheid gezegd — zal men enkele dagen vertraging oplopen, maar dat brengt de timing waarop de Europese commissie haar besluit zal nemen niet in het gedrang.

De heer H. Van Dienderen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het zou goed zijn indien de volksvertegenwoordiging de minister enigszins zou aansporen in dit dossier een klare en duidelijke houding aan te nemen ten voordele van de Europese film.

Om deze reden heb ik een motie van aanbeveling aangekondigd. Ik hoop dat commissieleden van andere frac-

ties deze motie eveneens zullen ondertekenen. Zij waardeert in positieve zin de inspanningen van de Vlaamse regering en van de Europese Commissie ten voordele van de Europese film.

Inzake de verlenging van deze uitzondering vragen wij concreet dat de algemene regel zou worden gerespecteerd en het Verdrag van Rome toegepast. Het Amerikaanse samenwerkingsverband UIP mag de al superieure positie van de Amerikaanse films niet versterken dankzij een uitzondering op de regel, die de Verenigde Staten zelf niet willen aanvaarden.

Minister H. Weckx : Mijnheer de voorzitter, uiteraard kan iedereen een motie indienen wanneer hij meent dit te moeten doen. Mijns inziens is die motie weliswaar overbodig.

Ik meen zeer duidelijk mijn standpunt ter zake te hebben bekendgemaakt. In de onderhandelingen die wij met de Franse Gemeenschap nog verder zullen voeren, zal ik mijn standpunt niet wijzigen.

De heer H. Van Dienderen : Mijnheer de minister, u hebt inderdaad heel duidelijk uw standpunt bekendgemaakt. Betekent zulks dat u effectief het standpunt zult verdedigen dat er voor Vlaanderen geen verlenging van de uitzondering mag komen ?

Minister H. Weckx : Dit zal inderdaad ons standpunt zijn.

De heer H. Van Dienderen : Dit is precies de inhoud van de motie. Mijnheer de minister, in het debat over de GATT-onderhandelingen heeft de Vlaamse Raad een bepaalde opdracht gegeven. Zou het dan ook niet goed zijn dat deze toezegging van de minister in een positief geïnspireerde motie van aanbeveling door de Vlaamse Raad wordt bekrachtigd ? Zij houdt geen veroordeling in van het ter zake gevoerde beleid maar wel een aansporing om

Van Dienderen

hard te maken wat u zegt te zullen doen.

De voorzitter : Mijnheer Van Dienderen, ik dacht dat zulks ook het doel van uw interpellatie was !

Minister H. Weckx : Mijnheer de voorzitter, wat het beslissingsstadium betreft, moet men de verantwoordelijkheden leggen waar zij effectief thuishoren. De Vlaamse minister van Cultuur zal niet rond de Europese tafel zitten om de zaak te bepleiten. Wij kunnen ons wel engageren, maar in de politiek mogen wij geen zaken beloven waarop wij zelf niet onmiddellijk greep hebben, wat

in het verleden waarschijnlijk al te vaak is gebeurd.

Ter zake wil ik ook duidelijkheid. Ik zal mijn standpunt verdedigen bij het overleg met de federale overheid en met de Franse Gemeenschap, zoals wij trouwens tot nog toe altijd hebben gedaan. De uiteindelijke beslissing wordt op een ander niveau genomen. Wij kunnen niet plots bepaalde bevoegdheden tot ons trekken. Laten wij allereerst proberen het artikel 128 van het Verdrag van Maastricht een culturele inhoud te geven. Dit zal al werk genoeg met zich brengen.

De heer H. Van Dienderen : Mijnheer de minister, ik veronderstel dat

mits een morele ruggesteun van de Vlaamse Raad om die intentie waar te maken, u met meer kracht zult kunnen optreden.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Van Dienderen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

— *Het incident wordt gesloten om 14.50 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties.

Ze worden in twee edities uitgegeven :

- de eerste, met witte kaft en het embleem van de Vlaamse Raad in goudkleur, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen ;
- de tweede, met witte kaft en met onderaan rechts de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

AZRV : Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften

BAAZ : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken

BEAG : Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

CULT : Commissie voor Cultuur

EELW : Commissie voor Economie, Energie, Landbouw en Werkgelegenheid

FIBE : Commissie voor Financiën en Begroting

HROL : Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting

LENA : Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

MEDI : Commissie voor de Media

ONVW : Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

OPWV : Commissie voor Openbare Werken en Vervoer

SAMW : Commissie voor Samenwerking

WEGE : Commissie voor Welzijn en Gezondheid